

Nebunia Crucii

Î.P.S. **TEOFAN SAVU**
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Persoana îndatorată să scrie un text sau să susțină un discurs despre Hristos sau despre viața creștină în general, se află întotdeauna în fața unei mari dileme.

Cititorii sau ascultătorii sînt, în general, doriți să lectureze sau să audă ceva în conformitate cu logica gândirii lor. Duhul lumii, în interiorul căreia ei viețuiesc, îi îndeamnă să asculte un discurs în conformitate cu acest duh sau să respingă ceea ce nu intră în coordonatele lor de gândire.

Așa se face că, atunci cînd Sfîntul Apostol Pavel vorbește atenienilor despre creație și Creator, aceștia îl ascultă cu atenție. Gîndirea lor acceptă cu ușurință existența unui Creator, pentru că realitatea creației era evidentă. Atunci cînd însă Sfîntul Apostol Pavel vorbește aceluiași atenieni despre Învierea lui Hristos din morți și „despre Învierea morților”, unii l-au luat în rîs, iar alții i-au zis: „Te vom asculta despre aceasta și altă dată”(FA 17,31-32).

Aceasta este marea dilemă în fața căreia se află cel ce scrie sau vorbește despre Hristos. Dacă El, Hristos, este prezentat ca un mare reformator, ca un geniu de excepție, ca cel mai mare dintre pămînteni, textul sau discursul religios are o coerență evidentă în logica gândirii obișnuite. Dacă Hristos este prezentat ca Dumnezeu care creează miile de galaxii, dar în același timp se naște dintr-o fecioară, viețuiește printre oameni, este răstignit și îngropat de aceștia, logica umană obișnuită nu poate accepta un astfel de discurs.

Scriitorul și cuvîntătorul cel mai de seamă al creștinătății – Sfîntul Apostol Pavel – este conștient de faptul că textele scrise de el și discursul pe care îl susține nu sînt în acord cu logica lumii, ci în conformitate cu o altă logică, a Duhului, logică atemporală și, în esență, divină. „Hristos... m-a trimis să binevestesc, spune Sf. Apostol Pavel, dar nu cu înțelepciunea cuvîntului ca să nu rămînă zadarnică Crucea lui Hristos. Căci cuvîntul Crucii este nebunie pentru cei ce pier, iar pentru noi, cei care ne mîntuim este puterea lui Dumnezeu. Unde este înțeleptul? se întreabă Sfîntul Pavel, unde este cărturarul? unde este cercetătorul acestui veac? Au n-a dovedit Dumnezeu nebună înțelepciunea lumii acesteia? A binevoit Dumnezeu să mîntuiască pe cei ce cred, prin nebunia propovăduirii. Fiindcă și iudeii cer

semne, iar elinii caută înțelepciune, însă noi propovăduim pe Hristos cel răstignit: pentru iudei sminteală; pentru neamuri nebunie. Dar pentru cei chemați, și iudei și elini, pe Hristos Puterea lui Dumnezeu și Înțelepciunea lui Dumnezeu” (I Cor. 1, 17-24).

Asemenea afirmații nu pot fi primite cu ușurință. „Pavele, ești nebun! Învățătura ta cea multă te duce la nebunie”(FA 28,24), spune un ascultător al marelui Apostol. „Iar Pavel a zis: nu sînt nebun (...), ci grăiesc cuvintele adevărului și ale înțelepciunii”(FA 28,26).

Adevărul și înțelepciunea aparțin, în accepțiunea creștină autentică, unei alt fel de logici decît cea care guvernează gîndirea obișnuită. Doi ori doi fac patru, dar ce uimitor este să te afli în fața descoperirii că, uneori, doi ori doi fac cinci, afirmă inegalabilul Dostoievski¹. Tot lui Dostoievski îi aparține afirmația care nu poate să nu scandalizeze: „Cred că nu există nimic mai frumos, mai adînc, mai îmbietor, mai rezonabil și mai perfect decît Hristos, ba mai mult decît atît, dacă cineva mi-ar dovedi că Hristos este în afara adevărului și că, de fapt, adevărul este în afara lui Hristos, mai bine aș rămîne cu Hristos decît cu adevărul”².

Iată, așadar, între ce coordonate sînt plasate textul și discursul religios care nu prezintă o idee sau alta, ci pe Dumnezeu cel viu. Acesta, printr-o iubire bună pentru om, se face om pentru ca pe om să-l facă Dumnezeu. Acesta este Dumnezeu despre care textul și discursul religios autentic trebuie să mărturisească. De fapt, scriitorul și predicatorul creștin nu sînt altceva decît pana lui Hristos, căci nu ei scriu sau cuvîntă, ci Hristos în care ei viază, sînt și se mișcă. Pergamentele pe care Hristos scrie nu sînt acelea din piei de animale sau coală de hîrtie, El scrie săpînd litere pe carnea inimilor (II Cor. 3,3); textele pe care El le urzește sînt din carne și oase (Ef. 5,30), literele pe care le întipărește sînt de foc mistuitor (Evr. 12,29), discursurile pe care El le rostește sînt cu putere multă (Mat. 7,29).

„Nimănu, nimănu pe pămînt să nu îngăduiți să înjosească viziunea creștină! Păziți plinătatea viziunii dreptslăvitoare. Nu micșorați cuprinsul descoperirii lui Hristos!”³. Apelul adresat creștinilor de părintele Sofronie Saharov, ucenicul Sfîntului Siluan Atonitul, este cu atît mai urgent cu cît duhul lumii are să pătrundă adesea și pe alocuri în chiar templul lui Dumnezeu, Biserica. „Să nu vă potriviți cu acest veac” (Rom. 2,2), scria Sfîntul Pavel locuitorilor Romei. Întotdeauna a existat tentația ca duhul lumii să pătrundă în ungherele Bisericii în loc ca Duhul Evangheliei să fecundeze viața lumii.

¹ Vezi *Însemnări din subterană*, traducere de Emil Iordache, Editura Timpul, Iași, 1996, p. 63.

² Dostoievski, *Opere complete în 30 de volume*, vol. 28, cartea 1, Leningrad, 1985, p. 176. Pentru interpretarea acestei afirmații, vezi Mihai Grobnicu, *Iadul este durerea de a nu mai putea iubi*, în „Lumina”, nr. 264, 12 noiembrie 2008, p. 16.

³ Arhimandritul Sofronie, *Cuvântări duhovnicești*, Vol. II, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2008, p. 20.

„Căile Mele nu sînt căile voastre, gîndurile Mele nu sînt gîndurile voastre”, zice Domnul în descoperirea Vechiului Testament (Isaia 55,8). Scriitorul și cuvîntătorul creștin trebuie să aibă „gîndul lui Hristos”, mintea lui Hristos, logica gîndirii lui Hristos, pentru ca mărturia lui să fie conformă cu mărturisirea Dumnezeuului-Om, Iisus Hristos. O astfel de mărturie depășește logica abstractă obișnuită, creștinul neputînd viețui autentic în limitele logicii formale. Această atitudine poate să pară „nebunie” pentru unii și „sminteală” pentru alții. Ea constituie totuși, singura cale prin care textul și discursul creștin pot constitui suport în încercarea de a pătrunde în logica mîntuitoare a lui Dumnezeu.